USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobkyně: **X**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 5. 2021, č. j. 13 Az 55/2019 - 67,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 9. 9. 2019, č. j. OAM-570/ZA-ZA11-P06-2018, žalovaný neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“), který napadeným rozsudkem zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Konstatoval, že závěry žalovaného týkající se neudělení humanitárního azylu a doplňkové ochrany z důvodu zdravotního stavu žalobkyně nemají oporu ve spise. Nelze seznat, z čeho žalovaný usuzuje na to, že žalobkyně může pokračovat ve specifické léčbě v zemi původu, pakliže je dostupnost léků na Kubě podle zjištěných informací velmi omezená. Nepostačí přitom prostý poukaz na to, že žalobkyni byla v minulosti potřebná lékařská péče poskytnuta a léky si mohla uhradit, resp. jí je zasílal poštou její syn. Žalovaný se nijak nevypořádal s tvrzením žalobkyně, že dodávky prostřednictvím kubánské pošty jsou nespolehlivé a dokonce jí taková zásilka nebyla vydána. Zejména u léků, které žalobkyně musí brát na denní bázi a jejichž vysazení by ji mohlo ohrozit na životě, resp. výrazně zhoršit jeho kvalitu, je dle městského soudu třeba odstranit pochybnosti o tom, zda jsou na Kubě tyto léky aktuálně dostupné, zda je možné je přijímat poštou, či se alespoň částečně předzásobit pro případ výpadku dodávek. Městský soud připomněl i závěry související judikatury, konkrétně rozsudku Evropského soudu pro lidská práva (dále též „ESLP“) ze dne 13. 12. 2016, č. 41738/10, *Paposhvili proti Belgii* a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 8. 2018, č. j. 6 Azs 98/2018 - 22, a uložil žalovanému,

aby v dalším řízení řádně zjistil skutkový stav ve věci skutečného přístupu žalobkyně ke zdravotní péči (lékům) na Kubě.

III.

[3] Žalovaný (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatel v kasační stížnosti zdůraznil, že se žalobkyně léčí se svým onemocněním již 16 let, a zdravotní obtíže spojené s tímto onemocněním nepociťuje akutně. V zemi původu jí byla vždy poskytnuta potřebná léčba, byla hospitalizována a její problém byl řešen. Její stav je stabilizovaný a její nemoc není léčitelná ani v České republice (dále též „ČR“). Při své první návštěvě v ČR v roce 2015 o mezinárodní ochranu nepožádala. Krátce po návratu na Kubu v roce 2015 byla hospitalizována. Poté až do dalšího odjezdu v roce 2018 hospitalizována nebyla, léčba tak probíhala bez výrazných potíží. O mezinárodní ochranu požádala až po několika měsících v ČR, a to z ekonomických důvodů a za účelem sloučení rodiny. Stěžovatel dále poukázal na judikaturu, podle níž břemeno tvrzení leží na straně žadatele a je na něm, aby předložil důkazy pro to, že by mu v zemi původu hrozila vážná újma, neboť by se mu tam nedostalo vhodné zdravotní péče odpovídající jeho vážnému zdravotnímu stavu. Uvedl, že v souladu s judikaturou provedl obsáhlou úvahu o zdravotním stavu žalobkyně a naznal, že tento je stabilizovaný a nebrání jí ve vycestování do vlasti, aniž by jí způsobil zásadní zdravotní komplikace. Žalobkyně může v léčbě pokračovat ve vlasti, jako to činila doposud. Z informací o zemi původu plyne, že zdravotní péče na Kubě je pro kubánské občany zdarma a tito si mohou koupit v lékárnách předepsané léky za ceny úměrné jejich platu. Problémem je pouze nedostatek zdrojů a zdravotnických pracovníků. Stěžovatel tedy nepominul, že na Kubě je problém s dodávkami léků – žalobkyně se však na Kubě léčila 16 let a předepsané léky vždy dostala, obstarala si je od známých nebo jí je zaslal ze zahraničí její syn. S ohledem na tvrzení žalobkyně a obecné zprávy o zemi původu tak není v projednávané věci nezbytné se zabývat úrovní zdravotní péče na Kubě. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti zdůraznila, že trpí závažným autoimunitním onemocněním, které se vyznačuje multiorgánovým postižením, včetně orgánů nezbytných pro život. Její stav je nyní stabilizovaný a akutně nepociťuje obtíže, avšak pouze díky odpovídající léčbě, která je jí poskytována od příchodu do ČR. Tato jí na Kubě poskytována nebyla. I proto musela být opakovaně hospitalizována. Ošetřující lékař v ČR okamžitě vysadil lék, který jí byl předepsán na Kubě, z důvodu negativního působení na organizmus v případě dlouhodobého užívání a celkově upravil její léčbu. Je pravdou, že její nemoc je neléčitelná, ale cílem léčby není pouze remise onemocnění a prevence dalších relapsů, ale rovněž zabránění trvalému poškození orgánů a dalších komplikací. Žalobkyně zdůraznila, že většina léků, které užívá, není na Kubě dostupná. Hodnocení dostupnosti léků pak nemůže být založeno na zásilkách od příbuzných ze zahraničí; nadto lze posílat pouze léky bez předpisu. Žalobkyně byla mezi lety 2015 a 2018 hospitalizována opakovaně

pokračování

a po celou dobu musela být v pracovní neschopnosti. Zdůraznila rovněž, že stěžovateli poskytla všechny relevantní informace týkající se jejích problémů, léčby, stabilizace stavu v ČR a dostupnosti léků na Kubě. Ten dané informace řádně nevyhodnotil. Proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje. O přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou v judikatuře řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[7] Nutno dodat, že nepřijatelnost je možno aplikovat i na kasační stížnosti podávané správním orgánem, pouze s tím rozdílem, že se nevyžaduje naplnění požadavku, že pochybení krajského soudu musí představovat zásah do hmotněprávního postavení stěžovatele (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, ze dne 29. 11. 2016, č. j. 7 Azs 231/2016 - 55, či usnesení ze dne 8. 3. 2018, č. j. 9 Azs 435/2017 - 24).

[8] V dané věci však nevyvstala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Městský soud pak posoudil projednávanou věc v souladu s touto konstantní judikaturou.

[9] Podstatou sporu v přezkoumávané věci je, zda stěžovatel s ohledem na okolnosti případu dostatečně zjistil skutkový stav, respektive zda byl na základě tvrzení žalobkyně povinen si pro své rozhodnutí zajistit podklady, na jejichž základě by byl schopen posoudit možnost přístupu žalobkyně ke konkrétní zdravotní péči na Kubě a dostupnost jí vyžadovaných léků.

[10] Obecně se touto otázkou obsáhle zabývala jak judikatura Nejvyššího správního soudu, tak především judikatura ESLP. Z ní plyne, že ve velmi výjimečných případech lze vzhledem k závažným humanitárním důvodům dojít k závěru, že povinnost žadatele o mezinárodní ochranu vycestovat do země původu by mohla vést k porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Původní judikatura vztahující se k otázce doplňkové ochrany z humanitárních důvodů stanovila velmi přísné podmínky pro její udělení. Žadatel o mezinárodní ochranu se musel ocitat takřka na pokraji smrti. Tento velmi přísný standard, zastávaný v rozsudcích ze dne 2. 5. 1997, č. 30240/96, *D. proti Spojenému*

království, a ze dne 27. 5. 2008, č. 26565/05, *N. proti Spojenému království*, ESLP zmírnil ve zmiňovaném rozsudku ve věci *Paposhvili proti Belgii*. Setrval na tom, že institut doplňkové ochrany ze zdravotních důvodů musí zůstat vyhrazen pro velmi výjimečné případy, nikoliv však jen pro ty, v nichž je žadatel v době podání žádosti bezprostředně ohrožen na životě. Podle rozsudku půjde i o případy vážně nemocných osob, „*u nichž se lze ze závažných důvodů domnívat, že v přijímající zemi by nedostatek vhodné péče či přístupu k ní představoval skutečné riziko, že se zdravotní stav nemocné osoby vážně, rychle a nevratně zhorší, a to by vedlo k intenzivnímu utrpení této osoby nebo k výraznému snížení předpokládané délky jejího života*“ (bod 183 rozsudku ve věci *Paposhvili proti Belgii*).

[11] V usnesení ze dne 2. 8. 2018, č. j. 6 Azs 98/2018 - 22, Nejvyšší správní soud shrnul, že nižší úroveň zdravotnictví v zemi původu není sama o sobě důvodem pro udělení azylu. Doplňková ochrana může být udělena žadateli o mezinárodní ochranu v takové situaci pouze výjimečně. Musela by totiž dosáhnout úrovně označitelné za mučení nebo nelidské či ponižující zacházení ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu (k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2009, č. j. 6 Azs 34/2009 - 89).

[12] Je dále třeba souhlasit se stěžovatelem, že je na žadateli, aby předložil důkazy pro to, že by mu v zemi původu hrozila vážná újma, neboť by se mu tam nedostalo vhodné zdravotní péče odpovídající jeho vážnému zdravotnímu stavu – zdrojem informací tak je samotný žadatel (viz stěžovatelem citovaný rozsudek zdejšího soudu ze dne 2. 7. 2020, č. j. 10 Azs 437/2019 - 83, či obdobně rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019 - 55, ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014 - 48, ze dne 19. 1. 2017, č. j. 2 Azs 272/2016 - 47, či ze dne 19. 7. 2016, č. j. 7 Azs 78/2016 - 23). Dle rozsudku č. j. 8 Azs 339/2019 - 55 je úkolem správního orgánu zjistit, zda případ žadatele patří mezi výjimečné případy, v nichž mu hrozí při návratu do země původu vážná újma kvůli možnému zásadnímu zhoršení již špatného zdravotního stavu.

[13] Nejvyšší správní soud ze správního spisu ověřil, že městský soud dospěl ke správnému skutkovému závěru stran unesení důkazního břemene žalobkyně. Ta od počátku a konzistentně kladla důraz na své zdravotní obtíže jako stěžejní důvod, proč opustila zemi původu. Řádně popsala svou nemoc, její projevy i případná rizika její nedostatečné léčby. Zdůrazňovala rovněž, že na Kubě nebyly dostupné léky, které nezbytně potřebovala. Svá tvrzení doložila lékařskými zprávami z České republiky i ze země původu. Městský soud tedy dospěl ke správnému závěru, že žalobkyně předložila stěžovateli dostatečné množství podkladů a v takové kvalitě, aby se mohl zaměřit na to, v jak závažném zdravotním stavu se nachází a jaké riziko by pro ni představovala samotná cesta do země původu i následné setrvání v ní. Těmito otázkami se však stěžovatel dostatečně nezabýval. Jak již konstatoval městský soud, stěžovatel se vůbec nevěnoval tomu, jaké dopady by měla změna léčby žalobkyně na její zdravotní stav (zejména pak vysazení léků podávaných v ČR, respektive jejich změna za léky dostupné na Kubě). Zároveň z rozhodnutí stěžovatele není zřejmé ani to, jak uvážil o závažnosti onemocnění žalobkyně z hlediska jeho azylové relevance, tj. nakolik by případné vysazení léků, které žalobkyně aktuálně užívá, mělo na její zdravotní stav dopad srovnatelný s mučením nebo nelidským či ponižujícím zacházením ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Právě na tyto otázky se však měl ve smyslu výše citované judikatury zaměřit.

[14] Je tak správný závěr městského soudu, že stěžovatel nedostatečně zjistil skutkový stav věci v rozsahu možného přístupu žalobkyně ke zdravotní péči na Kubě. Ve správním spise

se nachází pouze zpráva ze dne 28. 3. 2019 o fungování zdravotního systému, která se zabývá obecnou dostupností léčby a léků pro běžné nemoci či pro jiné nemoci, než trpí žalobkyně. I tato zpráva však zmiňuje problémy přístupu k lékům. Jak vyplývá z výše uvedeného, pouze tehdy, pokud by stěžovatel dospěl k závěru, že úplné vysazení léků nebude mít azylově relevantní dopady, pak by se nemusel zabývat dostupností konkrétních léků v zemi původu. Za každé jiné situace však ano.

[15] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji dle § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[16] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta (obdobně viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2021, č. j. 5 Azs 250/2020 - 36, ze dne 7. 6. 2021, č. j. 1 Azs 76/2021 - 41, ze dne 8. 6. 2021, 2 Azs 37/2021 - 61, ze dne 23. 6. 2021, č. j. 2 Azs 55/2021 - 36 atp.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. ledna 2022

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu